

## Program krúžku na I. čtvrtletí a duben 1990

24. leden 19.30 hod. Beseda u cimbálu v klubu na Horově  
10. únor 18.00 hod. Jubilejní 40. slovácký ples na Stadionu  
26. únor 19.30 hod. Fašarková beseda u cimbálu v klubu  
na Horově  
17. březen vystoupení ve Svitavách a Moravské Třebové  
21. březen 19.30 hod. Beseda u cimbálu v klubu na Horově  
18. duben 19.30 hod. Beseda u cimbálu v klubu na Horově

## NOVÍ STÁRCI

Na hodech 18. října 1989 si v tanečním souboji vybojoval místo prvního stárka PETR VOZAR a vybral si za stárku JITKU JANÍČKOVU. 23. října 1989 si pak chasa zvolila stárky další: druhým stárkem se stal Radek Šustek, který si za stárku zvolil Janu Čubíkovou, třetím byl zvolen Jiří Martinek a jeho stárkou pak Ludmila Rakovská. Blahopřejeme a věříme, že budou vykonávat stárkovský úřad energicky a svědomitě.

## Jubilea

- Sedmdesátiny oslaví 23. února Ing. Oldřich Kůrečka, starosta v letech 1949--50, a 30. března Zdenka Jelínková, nositelka vyznamenání Za vynikající práci a zasloužilá pracovníce kultury, vedoucí krúžkového souboru v letech 1950--53

- Pětašedesátin se dožívají 7. ledna Václav Konvica a 1. února Zdena Štefanová, stále krúžku věrní členové, dnes pravidelní návštěvníci "súdney stolice"

- Čtyřicátiny bude mít 28. ledna Jarmila Andresová, obětavá tlumočnice krúžkového zájezdu do Finska

Všem jubilantům přejeme pevné zdraví, hodně štěstí a spokojenosti do dalších let. Totéž přejeme dodatečně ing. Janu Stöhrovi, starostovi z let 1950--52, který se 17. listopadu 1989 dožil šedesáti let.

Životnímu jubileu Zdenky Jelínkové bude na letošních Strážnických slavnostech věnován pořad Čarovné květy paprádky, který bude uveden 13. července.

Na přelomu let 1968/69 se zvýšil příliv mladých lidí do krúžku a s tím nastává nový rozmach činnosti. Taneční nácviky vedou zprvu Marie Bulíčková, Marie Vyoralová a Milan Požár, později přebírají vedení celého souboru manželé Bulíčkoví. Vedle muziky Mirka Marka působí muzika primáše Josefa Rybeckého, kterou od roku 1966 s mladých chlapců budoval dr. Miloš Bulíček. V r. 1971 se na rok stává starostou dr. František Stivar z Korytné, po něm pak ing. Rostislav Viktorin ze Šardic. K nejschopnějším stárkům první poloviny sedmdesátých let patří Josef Sýkora, František Petrželka a Pavel Rampula.

Zvláště úspěšným byl rok 1973, kdy si krúžek připomínal 65. výročí svého vzniku. Počet 1800 návštěvníků 22. slováckého plesu se stal dodnes nedostiženým rekordem. Na slavnostním představení k 65. výročí v sále Stadionu kromě krúžkového souboru vystoupili také "staří" krúžkaři, někteří z nich už legendární. Byl učiněn pokus založit dětský soubor, ale povedlo se to až o dva roky později. Na podzim vznikla třetí muzika, vedená primášem ing. Emilem Homolkou, a byl zahájen kurz slováckých tanců, vedený manželou Kristovými.

Dobová politická situace tzv. "normalizace" poznamenala publikaci, která byla v rozsahu téměř sedmdesáti stran vydána k 65. výročí. Jednak v ní nemohlo být uvedeno jméno autora, který patřil k postiženým za postoje z let 1968/69, jednak z již vytištěné publikace musely být odstraněny čtyři strany, protože na jedné z nich, ve vzpomínce dr. Zdeňka Sušila na krúžek po osvobození r. 1945, byla zmínka o Babiňákovi. Byla to přezdívka Antonína Bartoše z Lanžhota, předního tanečníka a zpěváka krúžku, který jako příslušník čs. zahraničního vojska v Anglii velel na půdě Protektorátu úspěšné odbojové a zpravodajské skupině Clay Eva, po válce se stal národně socialistickým poslancem Národního shromáždění a po únoru 1948 byl nucen emigrovat do Francie.

V r. 1974 krúžek vystupuje na oslavách 25. výročí NDR v Berlíně a na podzim téhož roku přebírá vedení krúžkového souboru Jan Miroslav Krist. V r. 1975 vzniká dětský soubor Slováček, který zpočátku vedou Dana Divácká, Pavla Hadynová a ing. Zdeněk Fajbus, později jen Pavla Hadynová.

Oba soubory se účastní v letech 1974-77 řady soutěží,

soubor dospělých také Celostátních přehlídek železničářských folklórních souborů ve Zvolenu. Největším úspěchem je 2. místo krajského kola v r. 1976 a účast na výběrové přehlídce pro Národní festival 1977 souboru dospělých. Pěkně se umístují sólisté /především Pavla Hadynová a ing. Zdeněk Fajbus/ v soutěži Brněnsko tančí a zpívá v letech 1975 a 1977.

Na podzim r. 1977 přebírá vedení souboru dospělých ing. Zdeněk Fajbus, od r. 1978 je starostou dlouholetý hospodář Josef Krejčík, Slováček vede nadále Pavla Hadynová, muziku primáš Josef Kinzel z Kyjova. V r. 1977 zakládá smíšenou pěveckou skupinu ing. Antonín Bartošík.

K 70. výročí krúžku v r. 1978 je připraven pořad "U nás v krúžku", který měl být uveden na Mezinárodním folkloristickém festivalu ve Strážnici, ale pro nepřízeň počasí se nekoná a místo něho krúžkaři protancovali a prozpívali noc ve stanu u Zbojnické lúky.

V r. 1980 krúžek pořádá slavnostní večery k životním jubileím zasloužilé pracovnice kultury Zdenky Jelínkové a dlouholetého primáše krúžku Luboše Holého. Na podzim se pak uskutečnil velmi úspěšný pořad "Slovácký krúžek hraje, tančí a zpívá" na jevišti Reduty. Oba krúžkové soubory natáčely v televizi r. 1981.

V září 1982 přebírá vedení souboru dospělých opět J. M. Krist, brzy po té se stává primášem muziky Jan Beránek a pěvecká skupina se rozšiřuje v mužský sbor, vedený ing. Antonínem Bartošíkem, a ženský sbor, v jehož čele je Justina Konečná. Slováček nyní vedou Jitka Matuszková a Marie Dvořáková, starostou je v r. 1983 opět zvolen ing. Rostislav Viktorin.

V r. 1982 je k Mezinárodnímu roku úcty ke stáří připraven Vánoční pořad, předvedený v několika Domovech důchodců. Stal se základem tradičního pořadu krúžku na Vánočních besedách.

V r. 1983 se stává slavnostní večer k životnímu jubileu Dušana Holého současně setkáním krúžkařů všech generací. Taková setkání pak pořádá krúžek téměř každoročně. V témž roce vyjíždí krúžek na prvý větší zahraniční zájezd do Jugoslávie, kde vystupuje v Novém Sadě a dalších obcích oblasti, kde jsou usazení Slováci. Tento další úspěšný rok vrcholí slavnostním představením k 75. výročí krúžku na scéně Reduty. Krúžek se opět dostává do povědomí veřejnosti jako aktivní a kvalitní těleso s bohatou a mnohotvárnou činností.

## Z Brna na Cabo da Roca a zpět aneb Z Moravy až na konec světa

---

### Reportáž z cesty Slovákckého krúžku do Portugalska

Je středa 19. července 1989, kufry už jsou naloženy, poslední objetí a stisky rukou vyprovázejících (mezi nimiž je Tapio Rautio z Finska, který před několika hodinami přijel do Brna) a pár minut po 20. hod. vyjíždíme na cestu, která bude obnášet 7000 km. Nad ránem následujícího dne překračujeme hranici v Rozvadově, kde se celníkovi nelíbí naše zásoby vína a piva a uklidí se, až ukážeme, že v polovině přepravek jsou minerálky. Horko je už teď. Německem projíždíme jen s nejnutenějšími zastávkami, ve spěchu překračujeme francouzské hranice (Jožka Donné za nimi vytahuje na počest země svých předků láhev klobóckého červeného) a smutně hledíme na tabule, upozorňující na turistické zajímavosti v okolí.

Až před Lyonem sjíždíme s dálnice a snažíme se najít místo na nocleh a případné koupání, ale dlouho marně. Až v jednom městečku vidíme krásně zatravněné sportoviště, obklopené stromy, na břehu řeky, před ním parkoviště se záchodkem, brána pohostinně otevřená. Zastavujeme a váháme: vyhodí nás někdo? Přichází spoře oblečená dívka s ručníkem přes rameno a když se na ni náš francouzský tlumočník a primáš Jura Burša obrátí s dotazem po majiteli hřiště, odpovídá česky! Po poradě s touto českou účastnicí mezinárodního studentského tábora zůstáváme na místě a správce areálu, který přijde později, nejenže nic nenamítá, ale ještě nám umožní přístup do sprch. Po lákavých hospůdkách jen pokukujeme, protože jsme si nestali vyměnit marky za franky a kdoví na co by naše valutová kapsa vůbec stačila.

Brzy ráno v pátek odtud vyjíždíme a protože jsme dál, než jsme plánovali, máme čas i na delší zastávky. Tou první je "Most u řeky Gard", 269 m dlouhý a 43 m vysoký zbytek římského akvaduktu, postaveného r. 19 n.l. pro zásobování antického předchůdce dnešního města Nimes. Úctyhodná třípatrová stavba z kamenných kvádrů, bez malty či jiného pojiva, spodní patro dodnes slouží jako vozovka. Celý akvadukt měl původně 50 km a byl v provozu několik století. Druhou zastávkou je

Avignon, kde si aspoň zvenčí prohlédneme papežský palác, vyhlížející spíše jako pevnost, a připomínáme si vztahy Avignonu k české historii: přátelství zde sídlícího papeže Klimenta VI. s císařem Karlem IV. a hrob Milíče z Kroměříže, Husova předchůdce, který tu zemřel během vyšetřování pro podezření z kacířství. Někteří z nás se prošli po proslulém avignonském mostě. A pak už směřujeme do Španělska, kde trávíme svou druhou noc "pod širákem".

V sobotu dopoledne zastavujeme v Barceloně, někteří vyráží ihned za památkami, někteří se jdou nejdříve vykoupat do moře. Barcelona většinu z nás okouzila - poprvé na nás dýchlo ovzduší iberského poloostrova, ta zvláštní směs antiky, maurského dědictví, exaltovaného katolictví i moderní, svobodomyšlné současnosti. Obdivujeme kopii Kolumbovy Santy Marie, houpající se u mola, a kolem jeho sochy jdeme do hlavní třídy plné stánků s květinami a nejrozličnějším zbožím, kolem stolků vykladaček karet, klaunů a mimů, mezi artysty a židlemi kavárniček pod stromy aleje, ztraceni v zástupech turistů a snad i Španělů. Za katedrálou se pak dostáváme do úzkých uliček přístavní čtvrti, jdeme kolem drobných obchůdků, kavárniček a náleven a věříme, že teď už potkáváme většinou jenom Španěly.

A pak objíždíme nebo jen projíždíme místa, o nichž se nám bude nadále jenom zdát: Zaragora, Badalajara, Madrid, Talavera. Za posledním přejíždíme krásně modrou vodu do široka rozlité řeky Tajo, ale nikdo se v ní nekoupe, proč? Odpovědí je snad sousedící jaderná elektrárna. Na portugalskou hranici za Badajozem se dostáváme večer a vypadá to, že bychom dnešní úmorný den mohli zakončit v posteli. Voláme do Lisabonu, aby vzkázali do cíle naší cesty, že přijedeme kolem druhé hodiny. Ale stačila chvilka nepozornosti ve spleťtých křižovatkách a teprve ve čtyři hodiny stojíme na pohádkově vyhlížejícím náměstí městečka Alcochete. Nikde ani živáčka, nikde světlo v okně, radnice, k níž jsme měli přijet, také nejeví známky života. Už uvažujeme o nocování pod stromy vedle kostela, když se odkudsi vynoří náš záchrance a odvede nás do novotou vonící sportovní ubytovny, která se na dvě noci stává naším domovem. Představil se jako António.

Jména v Portugalsku jsou oříškem, který se mi podařilo rozluštit jen zčásti. Především si všichni v Portugalsku tykají a tak se představují křestním jménem, mají-li jich však více, tedy někdy dvěma jmény. Často používají zdrobnělin, které zastupují tu jedno, tu více jmen. Předsedkyně souboru z Barcelinhos říkali Maria José, ale naši mladé hostesce, která měla táž jména, jenom Ze nebo Dze, a bylo mi řečeno, že výrez zastupuje obě jména současně. S úplnými jmény je to spleťtější, neboť do něho často přijímají jméno matky za svobodna a snad tu přezívají i šlechtické přídomky. Několik příkladů: náš zachránce v Alcochete je António Luis Lucas Rodrigues, předsedkyně Barcelinhos je uváděna většinou jako Maria Jose Amaral, ale na navštívence má Maria Jose Araújo dos Santos a její manžel Rodrigo Carlos da Cruz Amaral. Náš průvodce na festivalu RIO 89 slyšel na Francisco nebo Čiko (což je prý zdrobně ina), v adrese má Francisco Perestrelo Figueiredo, ale jeho otec jen Martinho Figueiredo. Snad se v tom Portugalci vyznají.

Alcochete, první naše působiště, leží v širokém ústí řeky Tejo (vyslov Težo), s níž jsme se potkali už ve Španělsku pod názvem Tajo (vyslov Tacho). Při přílivu se stává mořským zálivem, na jehož druhém břehu, asi 12 km vzdušnou čarou, leží Lisabon. Svůj název odvozuje od maurského výrazu pro pec nebo sušárnu a tak klade svůj vznik do 7. až 9. století, kdy byla tato oblast maurským územím. Je to malebné městečko a byli jsme tam velmi srdečně přijati členy Společnosti přátelství Portugalsko-Československo. Vystupovali jsme v neděli večer o půl desáté na náměstíčku místní části Samouco, kde nám odpoledne s pýchou ukázali budovu místní junty (čti žunty; asi jako náš občanský výbor) se svépomocí vybudovanými jeslemi, mateřskou školkou a knihovnou, která slouží i jako učebna kursů pro negramotné. Zde byla první příležitost dovědět se něco o průměrných výdělcích, cenách a sociálním postavení prostých lidí. Při krátké návštěvě v cizí zemi je těžké si dělat úsudek, přesto několik čísel: za životní minimum se zde považuje měsíčně 25 000 escudos (čti eskudoš), průměrný výdělek je prý 50 000, ale kvalifikovaný soustružník-nástrojař si vydělá i 120 000, v továrně na porcelán v Barcelos (kde jsme na plný úvazek viděli pracovat také chlapece 14tileté)

si dělníci vydělali průměrně 80 000. Když jsem pak sledoval ceny běžného zboží (potravin, běžné oblečení, elektroaparáty a jiné potřeby pro domácnost, spotřební elektronika), vycházelo mi, že by při zachování stejné relace, jako je mezi cenami tohoto zboží a průměrným platem u nás, měli Portugalci vydělávat 40 000 - 45 000 escudos. Nesledoval jsem však ceny zboží dlouhodobé spotřeby (nábytek, bytové zařízení, auta ap.) a nezjistil jsem jak je to se zdravotním a sociálním zabezpečením, takže mé postřehy jsou jen dílčí a snad mne někdo z účastníků zájezdu doplní.

Naše první vystoupení bylo pro nás malým šokem. Diváci v Portugalsku jsou velmi bezprostřední, živě mezi sebou komentují průběh představení, a lidé, kteří se pohybovali po náměstíčku a v přilehlých uličkách a kteří neměli o vystoupení zájem, nebrali žádný ohled na diváky ani na účinkující, včetně řidičů aut a motorek. Neznamenalo to však, že by o nás nebyl zájem - střed náměstíčka byl zaplněn asi šesti sty diváky, kteří naše výkony sledovali velmi pozorně. Avšak bez ozvučení bychom byli ztraceni a ověřili jsme si to pak při zájezdu několikrát.

Velmi srdečné a dobrým portugalským vínem zalévané bylo posezení s organizátory ve školní jídelně po představení. Ilustřovaný kuchař se nadšeně hlásil k muzikantům jako kolega - hraje na bombardon v místní hasičské dechovce - a vyměnil si s kýmsi tričko za naše s nápisem SLOVÁCKÝ KRÚŽEK BRNO. Asi o tři dny později byla v Alcochete Konopa z Ratíškovic a tento dobrý muž tak dlouho naléhal na vedoucího souboru, až získal i tričko z Konopy.

Poblíže Alcochete je velká rezervace vodního ptactva a naši hostitelé, mezi nimiž bylo několik členů strany zelených, vyprávěli, jak úporně bojují o její zachování. Se životním prostředím mají na Iberském poloostrovu velké problémy, viděli jsme to i při našem cestování, nejvíce nás zarazilo velké množství hořících nebo vyhořelých lesů, zejména ve Španělsku.

Po rozloučení pod datlovými palmami jsme v pondělí dopoledne přešli po několikakilometrovém mostě ústí řeky Tejo a okrajem Lisabonu jsme zamířili k městu Loures (čti Lureš). Leží severně od Lisabonu v oblasti, která je tradičním dodavatelem zeleniny pro portugalské hlavní město.

(jmk)

pokračování příště